

دخالت‌های روباه پیر در ایران به روایت اسناد

۲۹ بهمن ۱۳۹۴ ساعت ۱۷:۳۸

کتاب حاضر ترجمه‌ی جلد چهاردهم از مجموعه اسناد و مکاتبات سفارت انگلیس با وزارت امور خارجه این کشور است که دوره‌ی زمانی ۱۹۵۲ تا ۱۹۶۵ (یعنی فاصله‌ی سال‌های ۱۳۳۱ تا ۱۳۴۵ ش) را در برمی‌گیرد....

جوان و تاریخ- مقالات

کتاب حاضر ترجمه‌ی جلد چهاردهم از مجموعه اسناد و مکاتبات سفارت انگلیس با وزارت امور خارجه این کشور است که دوره‌ی زمانی ۱۹۵۲ تا ۱۹۶۵ (یعنی فاصله‌ی سال‌های ۱۳۳۱ تا ۱۳۴۵ ش) را در برمی‌گیرد. سفارت انگلیس در ایران، مجموعه اسناد و مکاتبات هشتاد و چهارساله خود با وزارت خارجه‌ی این کشور را در قالب چهارده مجلد و تحت عنوان «Diaries Political Iran» منتشر کرده است. کلمه معادل فارسی آن «یادداشت‌های سیاسی ایران» انتخاب شده است. هر یک از این مجلدها به دوره‌ای از تاریخ معاصر ایران مربوط می‌شود به گونه‌ای که از اوایل دوره‌ی قاجار تا اواسط سلطنت محمدرضا پهلوی را در برمی‌گیرند. جلد چهاردهم این کتاب به برهه‌ای حساس از تاریخ معاصر کشورمان اشاره دارد که اسناد و مدارک ارزشمندی درباره‌ی سیاست‌های دولت انگلیس در قبال ایران را شامل می‌شود.

کودتای ننگین ۲۸ مرداد سال ۱۳۳۲ در این برهه‌ی زمانی روی داد و اسناد و مکاتبات زیادی مربوط به رویدادهای قبل و بعد از این کودتا در این مجلد به چشم می‌خورد. به‌رغم کثرت اسناد و مکاتبات مربوط به ماه‌های منتهی به کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲، به نظر می‌رسد آنچه سفارت انگلیس از اسناد و مدارک مربوط به مکاتبات این سفارتخانه با وزارت امور خارجه‌ی بریتانیا منتشر کرده است تمام اسناد و مکاتبات صورت گرفته نیست و هنوز اسناد زیادی وجود دارد که از طبقه‌بندی وزارت امور خارجه‌ی انگلیس خارج نشده‌اند. شاید بتوان گفت وزارت امور خارجه‌ی انگلیس آن دسته از اسناد و مکاتباتی را که از دخالت مستقیم لندن و واشنگتن در کودتای ۲۸ مرداد حکایت دارند به عمد در این مجلد لحاظ نکرده است و نیز به نقش روحانیت به خصوص آیت‌الله کاشانی و حمایت‌های مردمی کمتر توجه نموده است.

از سوی دیگر، دوره‌ی زمانی مورد بحث در این مجلد، سال ۱۳۴۲ را نیز شامل می‌شود و همگان می‌دانند که سال ۱۳۴۲ سالی سرنوشت‌ساز در تاریخ معاصر ایران محسوب می‌شود. با این حال، اسناد و مکاتبات مربوط به سال ۱۳۴۲ و قیام خونین مردم مسلمان ایران به رهبری حضرت امام خمینی(ره) و چند سال بعد از آن بازتاب محدودی یافته‌اند. حجم اسناد و مکاتبات مربوط به قیام سال ۱۳۴۲ در مقایسه با سایر اسناد و مکاتبات مورد اشاره در این مجلد، چنان اندک است که می‌توان نتیجه گرفت هنوز اسناد و مکاتبات منتشر نشده‌ای در آرشیو محرمانه‌ی وزارت امور خارجه‌ی انگلیس در این باره باقی مانده است. در این مجلد، قیام ۱۵ خرداد و متعاقب آن دستگیری بنیانگذار کبیر انقلاب اسلامی و آزادی معظم‌له به شکلی گذرا مورد اشاره قرار گرفته است. مطالعه‌ی این اسناد و مدارک می‌تواند حتی هر خواننده‌ی غیرایرانی را تا حدودی با تاریخ معاصر ایران آشنا سازد.

هرچند نمی‌توان به طور کامل به اسناد و تحلیل‌های مقامات استعمار پیر اعتماد کرد، با این حال از مقایسه‌ی آن با وقایع داخل کشور می‌توان ضمن مطالعه‌ی نقش بیگانگان در امور کشور با روایت دیگری از تاریخ ایران نیز مواجه گردید.

آدرس مطلب :

<https://www.cafetarikh.com/news/۲۰۹۷۰/روایت-ایران-پیر-روبا-دخالت‌ها>